

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs IV. De vacatione Beneficiorum per promotionem & translationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Rebuff. in tr. de pacif. poss. n. 170. Porro formam simplicis dimissionis vide apud Paris. l. 8. q. 7. nu. 103.

PARAGRAPHVS IV.

De vacatione beneficiorum per promotionem & translationem.

Questio 149. An, & qualiter vacent beneficia promoti ad Episcopatum?

Respondeo: Beneficia omnia promoti in Episcopum vacant: ita sine controversia constat ex c. cum in cunctis. de Elect. & Trid. sess. 7. c. 9. & sess. 23. c. 2. adeoque etiam beneficia illius simplicia. Pirh. ad rit. de prob. n. 162. Garc. p. 11. c. 6. n. 3. citans Hojed. de incompat. p. 1. c. 4. n. 3. Lamb. de jurep. p. 1. l. 3. q. 6. a. 15. n. 9. Paris. l. 3. q. 1. n. 76. ubi, quod vacat quodcumque ejus beneficium, citatis quamplurimis. Rationem horum hanc dat Laym. in c. cum in cunctis. de Elect. §. cum vero electus. n. 5. quod non deceat in hac altiore dignitate constitutos inferioribus officiis seu ministeriis deservire, argumento cap. ad aures. de rescrip. Vacantque omnia ipso jure. Ita expressè Laym. ad c. si gratiosè. de rescrip. n. 1. Idemque supponunt, etsi non expriment ceteri AA. Unde jam etiam, licet valeat collatio beneficii facta alicui, postquam is electus in Episcopum; neque etiam per illius assecutionem perdat jus quæsitum per electionem ad Episcopatum; vacabit tamen hoc ipsum denuò post ejusdem confirmationem, & possessionem adeptam. Garc. loc. cit. n. 47. Extendunt hoc ipsum Auctores ad pensiones. Garc. ibid. n. 110. Castrop. cit. d. 6. §. 5. nu. 1. citans Barb. p. 3. de pot. Episc. alleg. 57. n. 73. Germon. de indult. Cardin. & c. Paris. l. 3. q. 1. n. 8.

Questio 150. An ergo etiam vacent beneficia & pensiones per promotionem ad Papatum?

Respondeo affirmativè: Garc. p. 1. c. 5. n. 113. Paris. l. 3. q. 1. à nu. 8. citans Hojed. de incompat. p. 1. c. 1. n. 11. qui dicat, hoc extendi etiam ad officia, & habere summam æquitatem. Grabr. conf. 200. l. 2. n. 12. qui dicat, usum & consuetudinem temporis immemorabilem hanc sententiam approbasse. Est namque & ipse Episcopus. c. in illis. d. 4. c. 1. de constitut. in 6. nititur hæc opinio æquitate; quia præbet exemplum aliis Prælati, ut se abstinant à pluribus beneficiis. Paris. loc. cit. nu. 15. & quia, ut idem ait n. 14. ex Grabr. loc. cit. nu. 10. inhonestum est, nec videtur carere scandalo, Papam tenere beneficia, vel frui pensionibus vel fructibus, quibus antea, seu in minoribus fruebatur. nec obstat, quod Papa sit solutus legibus; & iis non comprehendatur; nam etsi iis non teneatur, tamen secundum illas vivere debet; & nisi aliud dicatur, censetur uti jure communi, juxta l. digna vox.

c. de leg. Paris. loc. cit. n. 16. Et astringitur lege humanitatis, ut D. Tho. 1. 2.

q. 96. a. 6. Paris. n. 17.

Questio 151. An quoque vacent beneficia promoti in Episcopum in terris infidelium, seu suffraganeum titulare?

Respondeo: per promotionem ad tales Episcopatus titulares in partibus infidelium, utpote quorum actualem administrationem non habent, nec possessionem assecuti sunt, ut C. de Luca; nec stetit per eos, quod minus eam assequerentur, non vacant priora beneficia, & pensiones eorum, C. Luca. de benef. d. 4. n. 9. (ubi, quod ita sit saltem de recepta consuetudine, ac proinde non sit opus ad hoc dispensatione, ex qua, ut jam dictum, resultaret aliàs appositio manuum Papæ inductiva affectionis) Pirh. loc. cit. Paris. l. 3. q. 1. n. 10. ex Gabriel, dicens, sic habere styllum inveteratum, qui jus facit; & plenius n. 89. & Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 12. Garc. p. 11. c. 6. n. 24. citans Nav. conf. 14. de elect. n. 3. Hojed. c. 4. n. 16. contra Cardin. in clem. in plerisque. de elect. in fine. & Rebuff. super Concord. de Mand. Apostolic. §. statimus. apud Paris. cit. n. 89. Continetque hæc opinio magnam æquitatem, & fundatur in differentia maxima inter hos promotos ad tales Episcopatus nullatenus, & alios. Paris. loc. cit. n. 92. cum neque, ut dictum, istorum Episcopatum habeant administrationem, neque fructus aut redditus percipiant. Azor. Pirh. l. cit. Paris. n. 90. Quin nec ad diligentiam aliquam in possessione eorundem obtinenda teneantur, cum si illa fieret, nihil operaretur. Paris. ibid. Neque intret incompatibilitas ulla. Paris. nu. 92. adeoque cessent rationes, ex quibus deberent vacare, & ob quas per promotionem ad alios Episcopatus vacant priora beneficia. Paris. cit. n. 92. Proceditque idipsum, sive dicta Ecclesia apud infideles sint Cathedralis, sive Metropolitanæ. Paris. cit. q. 1. num. 89.

Questio 152. An igitur etiam promotus jam in Episcopum non titulare, non solum amittat priora beneficia, sed etiam per hoc reddatur incapax obtinendi denuò beneficia?

Respondeo affirmativè. Garc. p. 11. c. 6. n. 44. citans Lamb. p. 1. l. 2. q. 7. a. 16. Rodriq. in sum. to. 2. c. 10. nu. 7. & c. Pirh. de prob. n. 162. Castrop. cit. §. 5. n. 6. ubi etiam illud extendit ad beneficia quæcumque etiam simplicia, ita ut Episcopus nullum obtinere queat sine dispensatione Papæ, etiam si sit pauper, seu Episcopatus ejus tenuis & insufficientis: rationem dat hanc; quia est, Episcopus expresso jure non sit factus inhabilis, sit tamen factus inhabilis tacite, dum beneficia cum Episcopatu sunt incompatibilia: quia incompatibilitas hæc non tantum respicit primum Episcopatus ingressum, sed & illius perseverantiam, & durationem. Nihilominus contrarium quoad simplicia & compatibilia respectu Episcopi pauperis, quod nimirum ea retinere possit citra dispensationem Papæ, æquè probabiliter sentiunt Pirh. loc. cit. citans Laym. Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 8. Less. de justit. l. 2. c. 34. n. 139. citans Nav. l. 3. conf. 3. de concess. prob. ed quod, etsi amittat priora, non tamen existit jus, quo inhabilis reddatur ad futura simplicia. Idem cum Less. sentire videtur Garc. dum dicit; factò Episcopo de novo beneficia conferri non posse, nisi vel Papa dispense, vel iusta causa (puta dum redditus sufficientes ad se sustentandum non haberet) id postulet.

Questio

Quaestio 153. An, & quando Papa dispensare soleat cum promotus ad Episcopatum, ut priora retineat, vel etiam nova recipere valeat beneficia?

Respondeo: solet quandoque Papa facere gratiam, & dispensare, ut beneficia à promotis in Episcopatum retineantur, etiam praescindendo ab eo, an is pauper sit. Laym. *ad c. si gratiosè. de rescrip. n. 1.* ubi: quod tamen hoc ipsum odiosum est, ut pote pluralitatem beneficiorum, & paucitatem ministrorum inducens, & ambitionem nutriendam sit stri& interpretatiōis. Per eam autem dispensationem super retentione illorum beneficiorum, eadem tanquam per appositionem mandis Papae manere affecta Papae, dictum est ante ex C. de Luca. *de benef. d. 4. n. 9.* Quin & beneficia incompatibilia aliis cum Episcopatu posse ab Episcopo retineri, & multo magis de novo conferri ex dispensatione Papae, ait Pirh. *loc. cit. nu. 163.* loquens de Episcopo paupere.

Quaestio 154. An igitur etiam vice versa vacet Episcopatus per adeptionem beneficij alterius?

Respondet Castrop. *loc. cit. nu. 5.* affirmativam sibi videri probabiliorē, eò quòd quodlibet beneficium sit incompatible cum Episcopatu, ita ut retineri nullatenus possit, juxta *c. cum in cunctis. de elect. Concilium autem Trid. sess. 7. c. 4.* inducat ipso jure vacationem beneficij incompatibilis praehabiti, adeòque vacet Episcopatus obtentione cujuslibet beneficij. Et efficacius procedat hac vacatio, ubi beneficium de novo obveniēns est curatum, dignitas, officium, personatus juxta *c. de multa.* cum Episcopatus etiam sit dignitas, & quidem potissima. Neque obstat collationem beneficiorum citra dispensationem Papae factam Episcopo esse nullam, juxta dicta paulò antè, adeòque non valentem inducere vacationem Episcopatus. Nam, cum stultus non debeat esse melioris conditionis, quàm prudens, si legitima obtentione beneficij incompatibilis inducit praexistens vacationem, eam etiam inducere debet illegitima. Verùm contrarium, nimirum per obtentionem alterius beneficij, etiam dum hoc est dignitas, v. g. Abbatia, non vacare Episcopatum, tenent Pirh. *loc. cit. nu. 164.* citans Laym. *Theol. mor. l. 4. tr. 5. c. 2. n. 3.* Garc. *loc. cit. n. 43.* citans Abb. *in c. cum nostris. de concess. preb. n. 4.* Rebuff. *in concord. tit. de mand. Apostolic. §. statumus.* Coraf. *de benef. p. 1. c. 10. n. 8.* & c. eò quòd in materia odiosa nomine dignitatum vel personatum, adeòque nec in *c. de multa.* (uti & hoc cap. loquens de dignitatibus curatis locum non habere in Episcopatu, ait Nav. *conf. 14. de elect. n. 3.* Hojed. *c. 4. n. 12.* apud Garciam) non veniat Episcopatus ob specialem prerogativam. Et quòd Episcopatus sine speciali licentia non possit deseri, Pirh. *loc. cit.* Idem de Abbatia, quòd hac nimirum non vacet per obtentionem alterius beneficij, tenent idem AA. pro quo Pirh. citat Rebuff. *in pr. in reg. 26. Cancell. §. penult.* & Garc. Colmam.

Quaestio 155. Quando nam, seu à quò tempore beneficia promoti in Episcopatum vacare incipiant?

Respondeo primò: Non vacare illa ante confirmationem electi in Episcopum; cum primum.

usquam electio confirmata sit, electus jus nullum in Episcopatu habeat, & nomine promotionis intelligatur electio & confirmatio simul. Castrop. *loc. cit. n. 1.* quòd si electus in Episcopum administrasset de facto, vacare ejus beneficia asserit Abb. *in §. 1. cap. cum in cunctis. de elect. num. 10.* lapsò tamen trimestri praefixo ad consecrationem. Verùm hanc sententiam Abb. procedere, ait Garc. *p. 11. c. 6. n. 22.* quando quis administrasset de facto ante confirmationem, qui esset consecratus, licet illicitè (valide tamen, aliàs enim consecratio se haberet, ac si facta non esset. Garc. *ibid. nu. 23.*) eò quòd, si quis injustè se faciat in Episcopum consecrari, eodem modo vacent ejus beneficia, ac si canonicè consecratus esset, juxta gl. *in c. eum quò. de preb. in 6. v. obtinebat.* Garc. *loc. cit. n. 22.* Quòd si autem electus intra trimestre confirmationem non petat, aut per ipsum stet, quò minus confirmetur (idem est de non praefixo intra trimestre consensu electioni) etiam amittat omne jus ad Episcopatum sibi per electionem quaesitum, juxta *c. quàm sit. de elect. in 6. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 12.* non tamen per hoc vacabunt priora ejus beneficia.

2. Respondeo secundò: Spectato jure communi, non censetur beneficia vacare ante adeptam possessionem pacificam. Castrop. *loc. cit. Garc. loc. cit. n. 5.* citans quamplurimos. Paris. *l. 3. g. 1. n. 77.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 16. q. 12.* Hanc possessionem debere insuper esse fructuosam tradit Pirh. *de preb. n. 162.* ubi: si promotus ad Episcopatum non percipiat fructus Episcopatus; quia ii ex causa ad certum tempus reservantur alteri, etiam post consecrationem, & obtentam possessionem beneficia promoti non vacant. citat pro hoc Garc. Quòd si tamen electus, confirmatus fuerit morosus in ea adipiscendà, & intra 3. menses à confirmatione non fecerit se consecrari, vacabunt ipso jure ejus beneficia, juxta *c. cum in cunctis.* & ibi passim Auctores. Castrop. *loc. cit. n. 1.* Illud tamen certum, illa beneficia, quae promoti obtinent tempore promotionis, censeri vacare à puncto promotionis in ordine ad effectum, ne illa promotus renuntiare aut permutare possit; quia statim reservantur Papae per *extrav. ad regimen. de preb. & per reg. 25. Cancell. promovendorum ad Episcopatum, aliàsve Praelaturas à puncto electionis.* Garc. *loc. cit. n. 30.* (qui tamen *n. 37.* ait, hoc non observari in Hispania, ubi electi ad Episcopatus beneficia sua resignant in favorem illorum, quos rex nominat) Castrop. *loc. cit. n. 2.* citans Nav. Barb. Azor. & c. de cetero

3. Respondeo tertio: Spectato stylo Curiae, statim post promotionem, id est, post electionem confirmatam à Papa, ante captam etiam à confirmato possessionem vacant. Mandos. *ad reg. 1. Cancell. q. 15. n. 3.* & 4. Hojed. *de incompat. c. 4. nu. 14.* Lambert. *de jure pat. p. 1. l. 2. g. 6. a. 12. n. 12.* Bursat. *l. 4. cons. 351. n. 4. & 5.* Gigas. Rebuff. & c. citati à Garc. *p. 11. c. 6. n. 7.* Verùm hoc procedit, ubi Papa in promotione, hoc est, in confirmatione decernit beneficia ex tunc vacare; si enim non adest expressum hoc decretum vacationis, statum juris communis dispositione (intellige, ut non vacent ante possessionem) & ab eo regulatur stylus curiae. Garc. *loc. cit. n. 9.* Referens sic expressè decretum saepè à Rota, & nominatim in una Pharensis pensionis coram ipso Clement. 8. quae est decisio 233. p. 1. *divers.* Idem tradit Castrop. *loc. cit. n. 1.* ubi: spectato stylo curiae, & recepta consuetudine, Papa confirmans electionem solet decernere, beneficia ha-

bita ab illo puncto vacare, & virtute hujus decreti vacabunt, providerique poterunt, & provisi de illis accipere possessionem, antequam confirmatus possessionem sui Episcopatus accipiat; atque ita de stylo curiæ tantum est, & praxi communi receptum, quod beneficia in confirmatione censeantur vacare, sive quod eodem consistorio Episcopus à Papa confirmetur, omniaque ejus beneficia, & pensiones vacare pronuncietur. Non verò est de stylo curiæ, quod beneficia censeantur præcisè vacare per promotionem seu confirmationem, Garc. cit. n. 9, ex c. eam te. de rescrip. n. 20 Nav. in c. accepta, de rescrip. spoliar. opposit. 10. n. 34. Germon. Simonet. &c. licet autem in illo casu talis decreti verè & effectualiter vacent illa beneficia, & de iis provisi capere possit possessionem ante adeptam à promotore possessionem Episcopatus (ut Castrop. loc. cit. & Garc. num. 10. sentit contra Abb. & qui eum sequuntur, Mandos. ad reg. 26. q. 4. nu. 5. Bursat. loc. cit. nu. 4. Hojed. loc. cit. n. 15. & alii apud Garc. n. 8. censentes, quod licet promoti beneficia statim conferantur, tamen illa collatio non habeat effectum, & beneficia illa verè & effectualiter vacare non censeantur, nisi adeptà à promotore possessione Episcopatus; cum quis providere non debeat primum beneficium, quamdiu secundum plenè non est assecutus, juxta c. si quis jam translatus. 21. q. 2. & gl. ibi.) quia ita velle videtur Papa in decernendo; si tamen promotus non possit capere possessionem Episcopatus, possit redire ad sua beneficia etiam sine nova collatione; quia illud decretum Papæ intelligitur sub tacitâ conditione; nisi fortè provisi non possent consequi Episcopatum, Argumento cap. si beneficia, de præb. in 6. Garc. cit. n. 10. Castrop. cit. nu. 1. ubi etiam, quod ob causam ista beneficia non plenè & perfectè vacent, nec firmiter provideri possint, sed sub conditione, si promotio confirmari effectum habeat.

4. Respondeo quartò: Sicut illa beneficia ex dicto stylo curiæ (supposito nempe dicto decreto) vacant ante adeptam à promotore possessionem, ita etiam ante eisdem consecrationem, ita videntur sentire iidem AA. Garc. Castrop. &c. & expressè Paris. l. 3. q. 1. n. 77. de cetero, præcise deinde à stylo illo, si Episcopus statim à confirmatione consecratus ante consecrationem possessionem, vel statim, ac consecratus est, possessionem accepit, vacant eo ipso ipsius beneficia, adeoque etiam ante illos 3. menses elapsos, qui à jure conceduntur ad suscipiendam consecrationem, ita ut statim conferri possint. Si verò possessionem non accepit, nec ante consecrationem, nec statim post eam, non vacant, sed expectandus est lapsus istorum 3. mensium, vel saltem donec consecratus possessionem consequatur, ut ea beneficia conferri possint. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 12. ex Panormit. & Jo. And. contra Imol. &c. qui indifferenter seu indistinctè tradunt, ea vacare statim à consecratione, etiam ante elapsos dictos 3. menses. Idem cum Azor tradit Garc. loc. cit. num. 12. dum ait: quod attinet ad vacationem beneficiorum spectabitur solum ad possessionem, num Episcopus eam sit adeptus, vel per eum steterit, quod minus eam accepit: Confirmatque id ipsum ex decisione Rotæ in Toletan. Scholasteria. 22. Junii. 1592. quam fuse ibidem recitat: in qua dicitur, ad vacationem beneficiorum promoti duo requiri, ademptionem scilicet possessionis & consecrationis,

vel hujus (hoc est consecrationis) loco lapsus trimestris ad consecrandum, adeoque ultra consecrationem & possessionem, ut tenuit Holtiensis, non esse expectandum lapsum istius trimestris. Unde jam illud deduci videtur, post acceptam possessionem expectandam esse vel ipsam consecrationem, vel trimestre datum ad consecrandum; adeoque posse vacare illa beneficia ante consecrationem, dum nimirum ea differtur ultra dictum trimestre, è contra autem post susceptam consecrationem expectandam esse possessionem, utpote sine qua non vacant beneficia illa. quod ipsum tenet Rota in dicta decis. dum ait: non esse curandum, quod plures teneant, non esse expectandam apprehensionem possessionis post consecrationem, vel lapsum temporis ad consecrandum; eò quod illorum Auctorum dictum tunc solum procedat, ubi in promotione vel translatione Papa decrevit, beneficia vacare à confirmatione, etsi tale expressum decretum non adit; standum dispositione juris communis. Videtur tamen eadem Rotæ decisio & Garc. cit. n. 12. & auctores passim indicare, quod si per ipsum promotum steterit, quod minus possessionem consequatur, sive si is absque iusto impedimento negligat sumere possessionem, non impediri, quod minus vacent beneficia ante adeptam re ipsa possessionem, licet terminum illius capienda non præstigant. vide dicta in responsione secunda.

Quæstio 156. Quid hac in parte dicendum de pensionibus?

Respondeo tamen, ut dictum sub initium quæst. præced. per promotionem ad Episcopatum vacent quoque pensiones, sicut ipsa beneficia, vacentque non nisi adeptà pacificè possessione, & secutà consecratione, aut lapsu trimestris ad consecrandum, ut dictum jam de ipsis, Garc. loc. cit. n. 25. ex Germon. illud tamen circa illas speciale, quod, etsi decerneretur juxta stylo curiæ, ut jam dictum, vacare beneficia, non factà expressâ mentione de pensionibus, decretum illud se ad eas non extenderet; cum sit exorbitans, & pensio non sit beneficium; maxime cum sit diversa ratio quoad hoc in pensionibus & beneficiis; cum in beneficiis illud decretum fiat, ut beneficia statim possint à Papa provideri; quæ ratio cessat in pensionibus Garc. loc. cit. n. 27. quod si expressè quoque in illo decreto decerneretur vacare pensiones, de iis pariter ac de beneficiis loquendum est, quod vacent verè & effectualiter Garc. n. 28. juncto n. 29.

Quæstio 157. An, si cum promotus esset dispensatus, ut intra tempus à jure statutum non teneretur consecrari, sed ad annum v. g. differre consecrationem posset, durante illo tempore dispensationis vacent ejus beneficia?

Respondeo negativè Abb. n. 8. Butrio. n. 4. in c. cum in cunctis, de Elect. eò quod in dicto cap. secundum communem illius intellectum dicantur vacare beneficia promoti in Episcopatum in duobus casibus, nimirum si suscepta consecratio, aut tempus ad eam datum est elapsum, concurrente negligentia promoti; in casu autem hoc acceptæ dispensationis neutrum adit, neque consecratio, neque ejus neglectus. Respondentem negativè, Garc. loc. cit. nu. 14. Felix. in c. postulat. n. 13. l. m.

Umir. 6. de rescrip. Cosm. Baifus, & alii ab eo citati. Item Sanch. l. 8. de matrim. d. 1. nu. 24. apud eundem, & apud Laym. in cit. c. cum in cunctis. § cum verò electus. n. 5. sed ex alio fundamentis nimirum, quod licet dispensatio aliàs sit stricti juris, adeoque non extendenda, comprehendere tamen debeat ea, quæ sunt accessoria, seu necessariò consecutura; adeoque ex eo, quod sublata consecrationis suscipienda obligatio sequatur necessario, sublata quoque ceteri beneficiorum vacationem.

2. Respondet sub distinctione alii cum Jo-And. & aliis in cit. c. cum in cunctis. apud eundem Laym. loc. cit. admittendo illud, si dispensatio illa facta à Papa motu proprio, secus si ad instantiam promoti, aut aliorum pro illo, quod dispensatio tunc censetur odiosa, ac proinde censenda non sit operari duo; nimirum relaxare legem accipiendæ consecrationis, & legem vacationis beneficiorum.

3. Respondet denique probabilis ipse Laym. præcise ab illo stylo curiæ, de quo *quæst. pr. c. ced. absolurè absque dicta distinctione affirmativè, eò quod duo sint decreta, unum per se & principale, nempe ut vacent promoti beneficia; alterum accessorio & accidentariè, nimirum ut vacatio illa incipiat à tempore consecrationis, aut lapsus trimestris dati ad illam; adeoque licet hoc accessorium tollatur per dispensationem, non tamen ideo tollitur principale, utpote ab accessorio independens. Sed neque vacatio hæc dependat ex sola consecratione, aut ejus neglectu; sed ex ipsa quoque possessionis pacificæ afectione, si ponatur consecratio non esse subsecuta. Ac denique, quod non sit conveniens, ut deterior sit conditio Episcoporum, qui Ecclesiasticæ traditioni & Canonibus obtemperantes consecrationem accipiunt, quam eorum, qui quocunque præterito, postulatâ dispensatione, eam subterfugiunt.*

Quæstio 158. An, quod dictum hucusque de promotis in Episcopum, quod vacent omnia ejus beneficia, locum quoque habeat in promotis ad Abbatiam, aliamve Prælaturam Ecclesiæ alicujus regularis vel secularis?

1. Respondet primò: Vacare omnia beneficia promoti ad Abbatiam regularem, adeptâ ejus possessione pacificâ, vel si per eum fuerit, quod minus eam adipiscatur. Paris. l. 3. q. 1. nu. 95. Castrop. cit. §. 5. n. 7. Garc. loc. cit. c. 7. n. 1. citans pro hoc Hojed. p. 1. c. 6. d. n. 1. Zechum. de benef. c. 5. n. 4. Gigas. de penson. q. 58. n. 5. Selva, p. 1. q. 2. n. 49. &c. Idque, etiam si non fuerit benedictus. Garc. ibid. Paris. n. 96. citantes Oldr. conf. 14. Hojed. ubi antè, nu. 5. Rebuff. Gigas &c. Idem est de similibus Prælatibus Ecclesiarum Regularium, quocunque nomine vocentur, v. g. in Priore, Præposito; dum is est loco Abbatis, & est principalis prælatura in illa Ecclesiâ regulari, & in effectu est eadem dignitas. Paris. loc. cit. nu. 100. & seq. citans plures. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. nu. 5. citans Hojed. dicto c. 6. n. 2.

2. Respondet secundò: idem esse de Abbatibus & prælatibus similibus secularibus. Garc. n. 3, citans Hojed. ubi antè c. 5. nu. 2. Paris. nu. 99. modò tamen talis Abbas aut alius prælatus habeat in Ecclesiâ illa sua collegiata generalem, & omnimodam, & quasi Episcopalem jurisdictionem; ita ut verè dici possit illius sponfus & Pastor: secus enim esset in aliis Abbatibus secularibus, dum horum

beneficia non magis vacant per adeptionem Abbatiz, quam aliarum dignitatum. Garc. loc. cit. nu. 4. diceus ita videri usu & praxi receptum.

Quæstio 159. Num eadem dicenda de promotis in Cardinalem?

Respondet: Negativè. imò de novo ei posse conferri beneficia, dum Episcopus non est, modo residentiam non requirant. Laym. in c. Ecclesiæ, de elect. n. 1. Pirh. ad rit. de præb. n. 164. citans Abbatem in cit. c. Ecclesiæ, de elect. n. 3. Quòd si tamen beneficium est curatum, aut aliunde requirens residentiam, aut personatus, opus est dispensatione Papæ, ut retineri, aut de novo obtineri possit. Abb. Laym. Pirh. l. cit.

Quæstio 160. An, & qualiter Episcopi, aliteriusve Prælati translati ad aliam Ecclesiâ, Ecclesiâ prior vacet ipso jure?

1. Respondet primò: Spectato jure communi per translationem prælati ad aliam Ecclesiâ, vacat prior ipso jure. c. in apibus, 7. q. 1. §. translatis. c. quanto, de translatione Episcoporum. Castrop. loc. cit. n. 3. Gonz. gl. 15. no. 49. citans Rebuff. in pr. rit. requisit. ad collationem. n. 52. & Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 25.

2. Respondet secundò: hæc vacatio incipit etiam antè captam possessionem alterius Ecclesiæ. AA. idem. Quàmprimùm translatus in translationem sui consentit; alioquin enim Episcopus foret sponfus duarum Ecclesiarum, & committeretur adulterium spirituale. Pirh. ad rit. de translatione. nu. 17. Vel etiam antè hunc ejus consentium; dum nimirum invitus in gravi & justa causa transfertur. Pirh. ibid. ubi etiam, quod aliud fit in inferioribus dignitatibus & beneficiis (puta talibus, vi quarum non est, & dicitur quis sponfus alicujus Ecclesiæ) à quibus si quis transferatur, vel potius promoveatur, priora beneficia ordinariè non vacant antè obtentam possessionem, & plenum jus Episcopalis dignitatis; quia in his cessat prædicta ratio; cum in illis non contrahatur matrimonium spirituale, à quo quis prius absolvi debeat.

3. Respondet tertio: olim saltem non vacabat prior Ecclesiâ, priusquam expedirentur literæ apostolicæ super eâ translatione, ex quæ ostendit sint capitulo; cum tunc prius & non antè administrationem secundæ Ecclesiæ habeat Prælatus. Castrop. loc. cit. Gonz. l. c. n. 49. & ead. gl. §. 2. n. 80. Barb. cit. n. 25. Idque juxta textum Extrav. in junc. de Elect. inter communes. Addit etiam Castrop. nu. 4. debere hanc translationem esse fructuosam; cum, si Episcopatus, ad quem transfertur, sit ex solo titulo, nullius beneficii præhabiti vacationem inducat, citat pro hoc Nav. conf. 14. de elect. n. 3. Paris. l. 3. q. 1. n. 9. & 89. Garc. p. II. c. 6. n. 24. ubi tamen hi AA. plus non habent, quam quòd dictum supra de promotis ad Ecclesiâs titulares merè, existentes in terris infidelium.

4. Respondet quartò: Verùm quidquid sit de hoc, hodie dum, etiam antè expeditionem dictarum literarum, videtur contingere dicta vacatio. Recitat siquidem Barb. loc. cit. uti & in Collectan. ad c. 1. de translatione. n. 5. declarationem S. Congregationis Cardinal. de die 14. Decemb. 1624. quæ sic habet: S. Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum præposita, S. D. N. approbante censuit, Ec-

clesiam, à qua volens transferretur, seu quam dimittit Episcopus, vacare ab eo tempore, quo idem Episcopus ab illius vinculo absoluitur in Consistorio Sanctorum, etiam ante expeditionem litterarum apostolicarum, vel adeptam possessionem secunda Ecclesia &c. Et postquam hujus absolutionis notitiam habuerit Episcopus, etiam ex testimonio seu documento Secretarii Collegii istius Cardinalium, illico teneri abstinere ab exercitio jurisdictionis ordinariæ, eamque transferre in Capitulum tanquam sede vacante, nisi forte Papa aliter disposuerit. Engels ad tit. de translatione. n. 5. ex eodem Barb. Si autem forte dein nancisci non posset possessionem dictæ Ecclesiæ, idem videtur dicendum, quod ante dictum de vacatione aliorum beneficiorum per promotionem ad Episcopatum primum.

5. Porro si Episcopus propria auctoritate se transferret ab uno Episcopatu ad alterum, amittit prius habitum, seu privatur illo, non quidem ipso jure, sed per & post sententiam condemnatoriam

judicis, argumento c. si quis Episcopus. 7. q. 1. adde- que remanet Episcopus prioris Ecclesiæ, & clerici ejusdem illi obedire tenentur, donec per sententiam illâ privetur. Pirh. loc. cit. n. 12. citans Abb. in c. quanto. de translatione. n. 13. Addit etiam ibidem Pirh. quod illa utriusque Ecclesiæ privatio tunc contingat, quando Episcopus & sine venia relinquit Ecclesiam primam, & sine venia etiam ad aliam transiit; aliâ enim privandum solum illa Ecclesiâ, quam sine venia relinquit, vel solum eâ, ad quam sine venia transiit. Eandem doctrinam, nimirum quod post judicis sententiam privetur relicta Ecclesiâ, tenere videtur Laym. ubi in sum- mario ad tit. c. quanto. ait: Utroque Episcopatu carere debet saltem post judicis sententiam. Contrarium tamen tradit Azor p. 2. l. 7. c. 16. q. 12. ubi expresse: Si Episcopus auctoritate sua ad secundam Ecclesiam & sedem se transferat, utramque ipso jure amittit, citans pro hoc idem c. quanto.

CAPUT TERTIUM.

DE VACATIONE BENEFICIORVM OB DELICTVM.

PARAGRAPHVS I.

De sententia privationis ob delictum in genere.

Questio 161. Cum beneficia vacant per depositionem, seu privationem ob crimen, ut habet communis sententia. Garc. p. II. c. 10. n. 1. citans Selv. p. 3. q. 2. & 3. Coraf. de benef. p. I. c. 10. n. 1. Rebuff. Mandos. &c. qualis hic nomine sententiæ intelligatur sententia, cui vacatio hac beneficiorum subjacet?

Respondeo: Venire non solum sententiam hominis (prout ea juxta l. 1. ff. de re judic. est pronuntiatio judicis ad finem controversiæ aut absolvendo, aut condemnando) sed etiam sententiam legis (cujus virtus non minus consistit in puniendo, quam imperando & vetando) quatenus hanc suam vim puniendo exercet. Lott. l. 3. q. 18. num. 1. & 2.

Questio 162. In quibus potissimum differant amba he sententia in ordine ad præsens institutum?

1. Respondeo ferè ex Lott. in sequentibus: Primum, quod sententia legis majorem virtutem habeat; cum enim vis illa sententiæ à ratione proficiscatur, quæ est cum cognitione causæ, feraturque sententia legis (utpote quæ, ut ait Papinian, in l. 1. de ll. virorum prudentum consultum est)

majori cum cognitione causæ, quam sententia hominis, ut Bald. conf. 118. n. 2. l. 4. majorem quoque sortitur virtutem, quam quæ valeat attribui sententiæ cujusvis judicis, Lott. loc. cit. n. 3. citans Old. conf. 227. n. 4.

2. Secundò ac præcipuè, quod sententia legis feratur perpetuè ex supposito facti jam liquidandi; sententia verò hominis ex supposito facti jam liquidii; unde illa semper expectat probationem post se, hæc exigit probationem ante se. Lott. n. 6. ex Old. loc. cit. sicut enim judicis prius cognoscendum est, quam condemnari. l. 1. c. de exeq. rei judic. quia potest decipi in sensu proprio; ita legi nusquam est intentio quenquam puniendi, qui non deliquit. l. absentem. ff. de penis. Unde etiam, cum sententia legis feratur non nisi ex suppositione delicti, & non aliter pœnam irroget, de ea dubitari non potest, quin justa sit. Econtra, cum sententia hominis inniti debeat veritati facti, etiam sistendo partium allegationi, adeoque facile sit, ut labatur, & decipiatur secundum humanam conditionem, in statuenda illius justitia multum hæremus. Lott. à n. 13. durante etiam hac hesitatione, quamdiu ex judicato non conciliatur huic sententiæ præsumptio justitiæ. Lott. n. 16. ut enim aliquando sit finis litium, bono publico inductum est, rem judicatam pro veritate haberi. l. res judicata. de reg. juris. Et si cui liceret hanc judicato virtutem elidere pretextu injustitiæ, cederet hoc in manifestum spretum & vilipensionem magistratum. Obtinetque hoc ipsum, etiam si sententia transiit in judicatum ob omisam appellationem, in tantum, ut non sufficiat dicere, eam non justificari ex actis juxta Theoricam In noc. in c. quoniam contra. n. 8. & 9. de probat. ubi hoc adducit in materia incursionis censurarum. Lott. n. 19. & 20. Ex quibus concluditur cum plerisque, quod postquam senten-